

De orthodoxie is in Frankrijk zoo van het rechte spoor afgegaan, dat men telkens gedrongen wordt tot de vraag, zouden er nog wel mannen te vinden zijn, die zij in de vrije kerken of in de staatskerk, die de banier der Gereformeerde belijdenis omhoog heffen? Daarom verblijdt ons het optreden van een tweetal jonge predikanten, die onder toeziende van een verraan, door hunne uitgave van den catechismus en de geloofsbelijdenis der Fransche Gereformeerde kerken het toonen, dat zij althans zoeken de kerken terug te leiden tot de fundamenteelen die onder de leiding des Heiligen Geestes gelegd werden. Ook is het een goed teken dat de vereniging tot verspreiding van Godsdiensluce in Toulouse, de uitgave van Calvijn's Catechismus en van de confessie van la Rochelle heeft ter hand genomen. Deze vereniging heeft daardoor den Geref. kerken een dienst bewezen, grooter dan door het verspreiden van stichtelijke lectuur in den vorm van verhalen en tractaatjes.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

AAN HET WERK.

X.

Allengs echter begon Kasper aan het nieuwe leven te wennen, iets wat trouwens gemakkelijk is, wanneer iemand het beter krijgt dan hij 't had. En zoo was het hier. In een gang of een kamer op wacht te staan was wel zoo aangenaam als in 't open veld, bij koud en wind of in de sneeuw te schuilen, op 't gevaar af van plotseling de vijandelijke kogels om de ooren te hooren snorren.

Daarbij kwam echter nog iets wat hem 't verblijf aan het hof van den markgraaf bijzonder aangenaam maakte. De dienst was daar volstrekt niet streng. De soldaten hadden ontzaglijk veel vrijen tijd, en de nieuwe lijfwacht gebruikte dien veel beter dan zijn meeste kameraden. "Ledigheid is des duivels oorkussen". Dit bleek ook bij hem. De meeste gardes brachten hun vele vrije uren in de kroegen door. Wie weten wilde waar in Ansbach lekker bier werd geschonken, die had maar te onderzoeken waar de lijfwachten veel kwamen om zich te vermaken.

Nu was Kasper volstrekt geen vijand van vrolijkheid, en iemand van een opgeruimd inborst. Hij wist ook zeer goed, dat de Schrift zegt dat vrolijkheid gezaaid is voor den oprechte van harte, maar ook welke ellende diezelfde Schrift verhaalt van hen, die bij den wijn vertoeven.

De vrolijkheid waar Kasper van hield was vrolijkheid met eere, zulk een waaraan God een welgevallen kon hebben. En dit was heel iets anders dan de dronkenmanspret, het zwetsen en de ruwe taal bij het drinken in de kroeg. Zoo bleef onze vriend dus daar verre van, of zocht een gelegenheid waar hij rustig een glas bier drinken kon, al werd hij daardoor bij zijn makkers juist niet bemind.

Gelukkig schaalde hem dit weinig, wijl ze hem al spoedig beschouwden als iemand van een ander soort dan zij, een man met wien toch weinig te beginnen was, die boven hen stond en dien men dus liefst alleen liet. Hoe dit kwam zal ik u zeggen.

Daar Kasper zich niet te buiten ging, nooit vloekte en zich als een christen gedroeg, had reeds dadelijk veel opmerksaamheid getrokken. Dat hij, al deed hij niet met alles mee, geen flauwt was, al had de geschiedenis met het paard bewezen. Doch bovendien kwam Kasper met zijn makkers niet veel in aanraking.

Op zekeren dag namelijk ontving hij een boodschap, of hij eens bij dominee Von Bonenhause wilde komen. Dat was de hofprediker van den markgraaf, en een man van groote kennis en van even groote goedhartigheid.

"Vriend," zoo sprak de predikant, toen Kasper verscheen, "ik heb van Zijn Doorluchtigheid vernomen dat ge Latijn verstaat, is dat zoo?"

"Ik kan althans een Latijnsch boek redelijk wel begrijpen," antwoordde Kasper.

De dominee reikte hem zulk een boek toe, en vroeg hem of hij dat wel zoo zou kunnen vertalen. Kasper las een bladzijde en zette die toen, zoo goed hij kon, in het Duitsch over. Dit scheen den leeraar te bevalen, althans, toen zijn gast gedaan had, sprak de eerste:

"Best, waar hebt ge dat geleerd?"

Nu verhaalde onze vriend in 't kort zijn levensgeschiedenis, waarna de dominee sprak:

"De Heere God heeft u langs verschillende wegen geleid en het verblijft me, reeds bespeurd te hebben, dat ge bij dit alles Hem zijt getrouw gebleven, en niet slechts aardse vorsten maar bovenal alle heeren Oppreffer dient. Ik bemerk uit uw verhaal, dat ge ook het schrijven goed verstaat, en gewoon zijt 't een en ander in orde te houden. Zoudt ge nu niet hebben in uw vrije tijd mij van dienst te zijn?"

"Hoe gaarne, eerwaarde heer," antwoordde Kasper, "als ik er bekwaam toe ben."

Reeds twee dagen later ging onze krijgsman met den dominee naar de groote bibliotheek van den markgraaf. Die verzameling was zeer uitgebreid, en vulde verscheidene zalen. Doch aan de orde van de zaak ontbrak veel. Men had er maar steeds nieuwe boeken bij gedaan, maar 't was vaak bijna onmogelijk datgene 't welk men hebben moest te vinden, en al even moeilijk te ontdekken of dit of dat boek er al of niet was. Zoodoende had men aan die bibliotheek heel weinig. Want dikwijls vond men na uren zoeken toch het boek niet, dat men hebben wilde.

Dit nu verdroot en den markgraaf en den predikant, dien het toezicht op de boeken gegeven was, reeds lang. De predikant ging nu met Kaspers hulp aan 't werk om verbetering aan te brengen. Eerst werden de boeken in soorten verdeeld, en alle die men wel misken kon ter zijde gelegd. Toen moesten ze alle getuimeld en ingescreven worden met allerlei aantekeningen er bij. 't Was een ontzaglijk werk, dat jaren duren kon. Kasper echter deed het gaarne en met zooveel ijver, dat de predikant bijzonder tevreden was, en hem voor zijn werk zeer goede betaling deed.

Al zijn vrije tijd kon onze vriend echter niet aan de boeken wijden. De predikant schreef er namelijk zelf ook. Doch, gelijk meer geleerde menschen, was ook de dominee onduidelijk van handschrift, en maakte hij tal van invoegeingen en verbeteringen. Was een boek door hem geschreven af, dan zag het er alles behalve als een voorbeeld van schoonschrift uit; en was haast niet te lezen. Nu moest Kasper het bij goedheeren overschrijven, opdat het gemakkelijk kon gedrukt worden. Dit werk nu eischte niet alleen een goede hand, maar ook vrij wat kennis, daar men vaak meer begripen dan lezen moest wat er stond, en de dominee allerlei verkortingen en teekens gebruikte. Doch met 't Heeren hulp

kwam Kasper ook door dit werk met eere heen. De markgraaf zelf had ook veel schik in zijn knappen grenadier en onthaalde hem van tijd tot tijd weder op Latijnsche volzinnetjes, die Kasper gelukkig altijd behoorlijk kon beantwoorden.

AAN VRAGERS.

Onze lezer W. H. te S. vraagt: Hoe komt het dat in sommige streken van ons land, in plaats van najaar, *bedmese* gezegd wordt?

De inzender van deze vraag is een Zeeuw, en we vermoeden dus dat het woord 't welk hij bedoelt in Zeeland gebruikelijk is. Wellicht ook elders. Zeker is dat het vóór drie eeuwen, eenigzins anders uitgesproken, ook te Amsterdam bekend was.

De uitspraak in Zeeland is misschien beter voor te stellen door: Bémisse, of Bémese. Dit nu komt af van Bavo-mis. In Amsterdam werd dit dan ook vroeger verkort tot Bami-mis. St. Bavo is een "heilige" in de Roomsche kerk. Hij wordt vooral gediend te Gent; ook de Grootte Kerk van Haarlem was weleer aan hem gewijd. Zijn dag valt juist op 1 October, 't begin van 't najaar. Zoo wordt dus begrijpelijk, dat men den herfst als Bami, Bémisse aanduidde.

HOOGESBEEK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Venterstad, 11 Dec. 1897.

Aan de Redactie van de *Heraut*.

Mijnheer de Redacteur!

In de *Heraut* van 17 Oct. heeft Dr. Kuiper mijn brief, namens het Curatorium van de Theol. School der Geref. kerk in Z.-Afrika, geplaatst. Daaruit zie ik, dat ik ongelukkig het woord "Dogmatiek" heb uitgelaten.

Dat nu was eene fout van mij; want *Dogmatiek* is hoofdzakelijk bij ons.

Wat aangaat *Philosophie en Ethiek*, deze vakken worden hier in verband met de Literarische studies genomen, n.l. voor degenen die voor hun B. A. examens leeren; de anderen die zoover niet leeren, doen toch examen in de *Geschiedenis der Wijsbegeerte*. Zij moeten bekend zijn met de voornaamste wijsgeeren en hunne stelsels.

Uw Dn. Dr.,
W. J. SNIJMAN.

Kort overzicht der geldmiddelen van de Nederl. Vereniging van Vrienden der Waarheid enz., te Amsterdam.

Van 1 Maart tot 30 November 1897.

ONTVANGSTEN:

Vergoeding der kerken	f 902.—
Contributien	" 720.—
Collecten voor het tekort	" 76.—
Giften	" 299.42
	f 1997.68

UITGAVEN:

Saldo A. P.	f 31.84
Salariën	" 1488.91
Reiskosten	" 217.35
Porti enz.	" 43.59
Weduwengeld	" 90.—
Drukwerk en Advertentien	" 58.02 1/2
Diversen	" 27.50
Saldo in kas op 30 November	" 10.46 1/2
	f 1997.68

Sedert de vorige opgave ontvingen: Aan collecten van de kerken te Heer Hugowaard f 4.62; Buiksloot f 6.38 en Bussum f 8.42 1/2; Gift uit Gerkessloot f 3.—

J. IJSEBRAND, Penningm.

Amsterdam, 31 December 1897.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Veere (Walch), A. Dekkers, te Buitenvoort; a. a. — Oud-Vosmeer (Zeel.), R. Luman, te Herwijnen; — Arnhem B. W. H. Gispin Jr., te Breukelen; — Overzichte, J. Gispin, cand., van Kampen, te Amsterdam; — Katsijk aan Zee, L. van der Valk, te Scheveningen.

AANGENOMEN: Haamstede, R. Koolstra, cand., te Dordrecht; — Hoogeveen B. W. A. Dekker, te Naarden.

BEDANKT: Trautman (cl. Franeker), E. H. Broekstra, cand., te Delfzijl; — Fijnart, D. Ringnalda, te Oudshoorn.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Krimpen a/d Lek, W. van Slooten, te Rouveen; — Vlijmen, D. A. Carlier, te Spankeren; — Elburg, T. Doevensdijk, tellogmaede; — Hennaard, W. A. Eerdbeek, cand.; — Woubrugge, A. C. la Grand, te Hoenderloo; — Apeldoorn, M. A. van Rhijn, te Soesterberg; — Zierikzee, J. Katsch Lounga te Santpoort; — Leiden (vac. Dr. Hagen), N. M. de Ligt, te Middelburg; — Vuren en Dalem, M. Snoep, te Wisskerke (N.-Bev.); — Schettens en Longenhouw, K. Staatsma, te Ferwerd; — Hoog-Blokkland, N. J. C. de Minjer, te Sexbierum; — Sumner, Joh. Oosterhuis, te Suawoude; — Wierden, H. J. Kromsigt, te Scherpenisse; — Doenslag, E. J. W. Posthumus Meijles, te Heineoord; — Heineoord, Boekop, M. M. de Lint L.C., te Leimuiden en Kalslagen.

AANGENOMEN: Eemnes-Buiten c. a. a. ten Have, te Polsbroek; — Borum, J. van Giffen L., te Heerenveen; — Oene, H. J. Bispink, te Waspik; — Obergum, H. IJzoudes, cand.

BEDANKT: Eierland, J. Pot, te Oosterbierum; — Suameer, J. Oosterhuis, te Suawoude; — Staphorst, A. van der Sluis, te Monster; — Noord-Zijpe, J. C. Voorduin, te Aartsoud; — Nieuwerkerk a/d IJssel, F. W. C. Schultze, te Cothen; — Beiswijk, F. Doevendans, te Hoogmade; — Oudendijk en Middelburg, P. R. A. van Meurs, cand., te Broda; — Rijksoord, G. A. Slagmolen, cand., te Schiedam; — Oldenhouwen, H. Buiskool, cand., te Groningen; — Dordrecht, D. G. Postma, te Zaandam.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beleefd te verzoeken zulke alsnog vóór of op den 20sten dezer te doen.

De abonnementsprijs is voor De *Heraut* f 1.20 per kwartaal.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Jan. 1898.

Advertentien.

Bevallen van een levenlozen ZONN.
Vrouw S. W. VAN SCHELVEN—
DE JONKE.

Amsterdam, 8 Januari 1898.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten.

Prinsengracht bij de Prinsenstraat.

No. 157.

AMSTERDAM.

HUIS-, SCHOOL-, ZAAL- en KERK-
ORGELS.
in de grootste verscheidenheid.
BREEBAART'S
ORGELHANDEL.
DAMRAK 23, AMSTERDAM.
Men komte zien of vrage Catalogus.

WEDERVERKOOPERS

kunnen op voordelige conditiën worden aangesield voor het plaatsen van verkakte, dagelijks verbruikte artikelen van gerenommeerde, hier te lande gevestigde, Buitenslandsche firma's.

Franco brieven onder lett. B. C. C. F. aan het Bureau van dit blad.

VERZILVERD

Doop- en Avondmaalstel,

door te late levering niet geaccepteerd, tegen uiterst laag prijs te koop.

DE GRUYTER'S STORES, Ltd.,
Amsterdam.

VERSCHEENEN en alom te bekomen:

HANDBOEK

ten dienste van de Gereformeerde kerken in Nederland, voor het jaar 1898.

ONDER REDACTIE VAN

DD. J. H. FERINGA en A. LITTOOY.

Dit Handboek alom gunstig aanbevolen, bijna 300 bladz. dik, is zoo nauwkeurig mogelijk samengesteld en bevat een levenswaardig Mengelwerk, waarin bijdragen van Dr. L. Bouma, Dr. J. P. TAZELAAR, Dr. J. H. FERINGA, de heer A. DE VRIJER en Dr. W. A. DEKKER.

Prijs slechts f 0.35, in linnen omslag f 0.45.

ABSENTIELIJST

voor Catechisatie of Zondagschool, in zakform, met slap linnen omslag, voor 200 namen f 0.20, voor 400 namen f 0.30.

Na ontvangst van het bedrag volgt franco toezending door den uitgever.

K. LE COINTRE, te Middelburg.

Vloertegels Wandtegels.

FOLKERS & Co.,
Raspenburg 39.

HIP! HIP! HOERA!

Ik ben mijn Eksterogen kwijt door „FAGELSELECATRA“, Eksterogenpleister; ge-neest in 3 dagen; 25 Cent per doos van 8 pleisters, bij M. CLEBAN & Co., Heiligenweg 42 en verder bij alle Drogistien.

Vraagt FAGELS AAMBEIEN-OLIE, 25 Cent. Geneest direct.

In 't groot en klein bij F. J. FAGEL, Fabrikant, Rotterdam.

H. F. JANSSEN & ZONEN,

Hofleveranciers,

AMSTERDAM.

FABRIKANTEN en LEVERANCIERS

VAN

COMPLETE AMEUBLEMENTEN.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Einde Januari verschijnt en wordt aan de leden gratis toegezonden:

PIET UIJS

Of lijden en strijd der Voortrekkers in Natal.

DOOR

C. W. H. VAN DER POST.

Consult-Generaal der Nederlanden en Lid van den Volksraad van Oranje-Vrijstaat, te Fauresmith.

Met 16 Illustratiën van WILLEM STEELINK. Balm 200 bladzijden.

Prijs f 1.20. In prachtband f 1.50.

Amsterdam.

Pretoria.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.

DAM 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO 1/2 pCt. onder prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

NIEUWE UITGAVEN.

Werken van Dr. A. KUYPER.

Honig uit den Rotssteen.
Uit het Woord. Serie I.
Voor een Distel een Mirth.

Deel I. VOLKSUITGAVEN.
Prijs f 1.50. Gebonden f 1.90.
Deelen I en II. VOLKSUITGAVEN.
Prijs f 1.75. Gebonden f 2.25.
VOLKSUITGAVEN.
Prijs f 0.60. Gebonden f 0.90.

BOEKHANDEL.

VOORHEEN

Amsterdam.

Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

Noord-Hollandsche Tramweg-Maatschappij.

LIJNEN:

Amsterdam--Purmerend--Alkmaar en Amsterdam--Edam (Marken).

De TRAMBOOTEN vertrekken van den steiger Centraal-Stationplein 6.20, 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30 en 9 uur. Locale tijd.

Alle treinen loopen door naar ALKMAAR en EDAM; behalve die van 9 uur n.m. tot PURMEREND en EDAM. Bovendien Dinsdag Markttrein naar PURMEREND 5.40 v.m.

DR. A. KUYPER, STICHTELIJKE WERKEN.

TWEDE SERIE.

Deze serie zal bevatten: HONIG UIT DEN ROTSTEEN, Deel II; UIT HET WOORD. Serie I, Deel III en Serie II, Deel I.

De prijs van de geheele serie (compleet in ongeveer 18 afleveringen) zal hoogstens f 5.50 zijn.

Onmiddellijk na het verschijnen van de laatste aflevering wordt de prijs der afzonderlijke deelen verhoogd.

Amsterdam.

Pretoria.

BOEKHANDEL.

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

Heden is verschenen:
De wortel van Isai en zijne rust.
Dertien Leerredenen

OVER
JESAJA II en MATTHEUS 5: 3-12.

VAN
H. HOEKSTRA.

Bedrukt door de Woorden bij de Gereformeerde Kerk te Schiedam.

Druk en uitgave is gelijk aan de vorige bundel. De prijs is ingeschaald f 1.60 en in linnen stempelpapier f 1.90.

Na ontvangst van postwissel franco toezending door

A. FISSCHER.

Boekhandel, UTRECHT.

Het laatste Bijbelboek,

DOOR

DEN SCHRIJVER VAN

De heerlijkheid der nieuwe Bedoeling in de schaduwen des Ouden Verbonds.

Ingenaaft f 1.25. Gebonden f 1.75.

BOEKHANDEL.

VOORHEEN

Amsterdam.

Pretoria.

HÖVEKER & WORMSER.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

Door den heer G. Lucas te Dalfsen f 22.50;

door Dr. U. Faber te Monnikendam f 52.50;

door den heer T. van Dijken te Ten Boer f 40.50;

door den heer T. van den Brink te Renkum f 36.50;

door den heer P. W. van Loon te Gaastermeer uit Heeg f 53 (in de *Heraut* van 5 Dec. werd verantwoord; door den heer P. van Loon te Gaastermeer f 38, daar moest nog bijgevoegd „uit Smallegange“ f 2.52, uit Woudsend f 30.50, van de Jongelings-Vereeniging te Woudsend f 5, samen f 38); door den heer P. J. Baron van Heemstra te Hattem f 72;

van den heer H. K. Robers Kem, te Lonneker f 2.50;

door den heer J. van Zanten te Zeist f 121 en f 3, samen f 124;

door den heer J. Wolfswinkel te Schiedam f 165;

door den heer A. C. Breddveldt te Nieuwer-Amstel f 35.50;

van het Locaal-Comité te Amsterdam, 5de storting f 150;

door Dr. J. E. Vonckenberg te Voorthuizen, uit Barneveld f 46, uit Kootwijk f 2, uit Voorthuizen f 36, van den kerkeraad te Voorthuizen f 25, samen f 109;

door den heer J. Hartkamp te Maassluis, uit Maassland f 106.50.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit).

Van de Geref. kerk te Velsen f 11.15;

van idem te Bedum f 5; van idem te Arnhem (halve coll.) f 1.40;

van idem te Domburg f 2.10;

van idem te Gapinge f 0.94 1/2; van idem te Koudekerke f 9.53;

van idem te Meliskerke f 3.54 1/2; van idem te Middelburg A f 8.02 1/2;

van idem te Middelburg B f 5.15; van idem te Middelburg C f 14.09 1/2;

van idem te Oostkapelle f 3.21 1/2; van idem te O. en W.-Souburg f 8.30 1/2;

van idem te Serooskerke f 6.02; van idem te Vlissingen A f 8.53 1/2;

van idem te Vlissingen B f 9.07 1/2; van idem te Veere f 2.63;

van idem te Vrouwepolder f 3.22 1/2; van idem te Zalk f 2.70; van idem te Oud-Loosdrecht f 4.45;

door het Locaal-Comité te Utrecht, collecte bij eene spreekbeurt door Dr. H. Hoekstra f 54.42.

Aan Schenkingen:

Door Dr. U. Faber te Monnikendam van K. A. te M. f 1.50;

door het Loc. comité te Utrecht gevonden in de collecte f 2.50.

Voor het Studiefonds:

Door den heer J. Freese te Groningen van de halve-stuiververteen f 24.92 1/2.

Hil